

KRÖNIKA FILM

Josephine Askegård

Övriga kulturkrönikörer: Tiina Rosenberg, Göran Greider, Anna Hellgren, Jonas Fogelqvist

Slutet på historien

JAG GICK LYCKLIG ut från visningen av *Revolutionary Road*, den av alla prisade filmen av Sam Mendes med svensk premiär i fredags. Inte bara för att de båda huvudrollsinnehavarna, välförtjänt prisade och Oscarsnominerade Kate Winslet, och Leonardo DiCaprio i orättvist förbisedd tolkning av pojken som förväntas vara man och som blir ett monster, spelar lysande. Inte bara för att manusets repliker är så väldigt bra eller för trovärdigheten i de ofattbart realistiskt växlande passagera i historiens dramaturgi. Inte

“Aprils val känns absolut självklart; hon vill leva, inte bara överleva. Alternativet, att anpassa sig, somna vid Franks sida i förorten, är ju döden. Är att bli en Stepford-fru.”

för att innerligheten, desperationen och sorgen är så väl beskrivna som det kan vara i tvåsamheten som skulle vara “för alltid”. Nej, vad som slog mig var det ovanliga att slutet var så befriande, så starkt och friskt och självklart.

Vid ett samtal med en mig närliggande väninna som också sett filmen, visade det sig att min tolkning av detta slut var helt fel. Och inte nog med det: i en intervju från 1972 i litteraturmagasinet *Ploughshares* med Richard Yates som skrev boken med samma titel (1961, nyligen utkommen på Norstedts förlag), som filmen baserar sig på, berättar författaren att hela romanen är konstruerad för att rättfärdiga detta, i själva verket katastrofalt tragiska slut.

VEM HAR INTE retat sig på amerikanska filmer som – enligt Hays-reglerna från tidigt 1920-tal då Hollywood införde

ett självpåtaget regelsystem för att slippa censur utifrån – programmatiskt måste presentera straff, olycka eller död för den som sätter sig upp emot allt som inte passar in i god smak och heterosexuell, “amerikansk” vithetsnorm? I slutet av historien, när April Wheeler vinkar av sin man till jobbet efter en stadig frukost och man vet att hela livet, situationen för henne är ohållbar, står hon inför ett val. Leva eller dö. Den handling hon nu begär är en frihetsakt, ett självständigt steg inte så starkt riktat mot mannen (som mer eller mindre förtäckt hotat med sjukhusvård om hon inte fogar sig) som en självklar lojalitet gentemot sin egen känsla.

Boken, visar det sig när jag läser den, är tydlig med konsekvenserna av en sådan protest, men filmen gav mig utrymme för en annan tolkning.

Aprils val känns absolut självklart; hon vill leva, inte bara överleva. Alternativet, att anpassa sig, somna vid Franks sida i förorten, är ju döden. Är att bli en Stepford-fru.

YATES BERÄTTAR hur han skrev boken som en efterdyning av McCarthys häxjakt på allt det “oamerikanska” som skulle stoppas genom demonisering av det udda och självständiga. April representerar alla dem som var trötta och arga på detta svek mot människans revolutionära ambition och känsla. Men så långt som att se en framtid för April utan Franks stöd, kunde han kanske inte formulera, då. Filmen, gjord 2008, visar att vi kommit en bra bit på väg ändå, från Hays och McCarthy. Eller? Ja, i alla fall i min egen lilla värld...

KULTUR-TIPSET! Cinemafrika-festival, pågår 4–15 februari. Årets övergripande tema är diaspora och identitet. Film och seminarier på fem platser i Stockholm.

